

NOTAT

– magasin om demokrati og Europa

TEMA:
EU & ytringsfriheden

TV-journalist
Mads Brügger:

**»Uden engagement
spiller EU fallit«**

Tidligere MEP
Christian Rovsing:

**Vil ikke registrere
sit lobby-firma**

Tema: EU og ytringsfriheden

I Polen er det strafbart at gå rundt med en rød stjerne, og i Tyskland kan du komme i fængsel for at påstå at jødeudryddelserne aldrig fandt sted. I Irland risikerer du en bøde på 186.000 kroner hvis du fornærmer en gruppe religiøse, mens det i Danmark er helt i orden at afbilde profeten Muhammed med en bombe i sin turban.

Ifølge Lissabon-traktaten bygger EU på respekt for friheds- og menneskerettigheder, herunder også ytringsfriheden. En medlemsstat kan endda i yderste konsekvens miste sin stemmeret og andre rettigheder hvis landet groft overtræder disse rettigheder.

Men der findes ikke en fælles definition på ytringsfriheden. Og spørgsmålet er om det ville være en god idé at få et sæt fælles regler? Det ser vi nærmere på i dette nummer af NOTAT.

I et senere nummer af NOTAT vil vi sætte fokus på EU og pressens rolle. Her vil vi også se på, hvad den stigende monopolisering af ejendomsretten til pressen betyder for ytringsmuligheden.

Forbrydelse i Tyskland tilladt i Danmark

I mange europæiske lande er det forbudt at påstå at jødeudryddelserne under Anden Verdenskrig ikke fandt sted. I Danmark og andre lande er det en del af ytringsfriheden.

HOLOCAUST. Det er ikke kun den iranske præsident som kalder udryddelsen af jøderne under Anden Verdenskrig en myte. Overalt i verden findes folk som propaganderer for at den såkaldte holocaust enten ikke fandt sted, eller at den havde et langt mindre omfang end almindeligvis accepteret. Men skal det være strafbart

at benægte en af verdenshistoriens største forbrydelser? Eller skal man have lov at sige hvad man vil – uanset hvor tosset det er?

De europæiske landes lovgivning giver forskellige svar. I bl.a. Danmark får man ingen problemer – i hvert fald ikke med domstolene – hvis man siger at jødeudryddelserne aldrig har fundet sted, mens man

kan få flere års fængsel i Tyskland for at sprede det samme budskab. I nogle lande er det en forbrydelse at benægte alle tilfælde af folkemord, mens det i andre lande kun handler om nazisternes folkemord.

Det danske Institut for Internationale Studier (DIIS) har i januar 2010 søsat en ny hjemmeside om holocaust. Det sker blandt andet for at hjælpe elever og studerende som søger informationer på internettet, hvor holocaust-benægttere optræder i stort tal. Siden indeholder også oplysninger om lovgivning mod holocaust i forskellige lande.

Se: www.holocaust.dk ♦

For og imod

"Risikoen for at forbud mod folkedrabsbenægtelse ender med en lang række af regler der begrænser den frie ytring, ligger lige for. Således kommer den regel der skal bevise én form for normer i Europa, til at gå ud over en anden norm, nemlig den frie ytring. Og det kan give bagslag."

Cecilie Felicia Stokholm Banke, seniorforsker, DIIS

"Selvom der nu er gået årtier siden holocaust og Anden Verdenskrigs afslutning, skylder vi stadig at udvise respekt over for ofrene og deres erindringer. Vi må beskytte deres minder og deres værdighed fra løgne."

Brigitte Zypries (S), tysk justitsminister 2002-09

Straf for at benægte eller forsvare holocaust

	Minimum	Maksimum
Belgien	Bødestraf	1 år
Danmark	Straffrit	–
Frankrig	Bødestraf eller 1 måned	1 år
Israel	1 år	5 år
Italien	(forsvar for folkedrab)	12 år
Luxembourg	Bødestraf eller 8 dage	6 mdr.
Polen	Bødestraf eller 1 måned	3 år
Portugal	6 måneder	5 år
Rumænien	6 måneder	5 år
Spanien	(forsvar for folkedrab)	2 år
Schweiz	Bødestraf	3 år
Tjekkiet	6 måneder	3 år
Tyskland	Bødestraf eller 1 måned	5 år
Østrig	6 måneder	20 år

Kilde: holocaust.dk

Nyt bud: Du må ikke håne de religiøse!

1. januar 2010 trådte en ny blasfemiparagraf i kraft i Irland. Religiøse fornærmelser kan nu straffes med op til 186.000 kroner.

BLASFEMI. Udgivelse af materiale eller ytringer som fornærmer eller forhåner religiøse mennesker er med en ny irsk lov blevet en strafbar forbrydelse. Regeringen siger at den nye lov er nødvendig af hensyn til grundloven, mens kritikere ser den som et udemokratisk og middelalderligt tilbageslag.

Det nye er definitionen af blasfemisk overgreb og en strafferamme på op til 25.000 euro (186.000 kroner). I det oprindelige forslag var den endda sat til 745.000 kroner.

Med formuleringerne i den nye lov bliver det strafbart at offentliggøre materiale eller komme med udtalelser som er stærkt fornærmende eller forhånende. Det gælder i sager som anses for hellige af en hvilken som helst religion, og som derved er et overgreb på et større antal af troende. For at kunne straffes, skal man have haft til hensigt at begå et overgreb.

Den irske grundlov foreskriver at blasfemi skal straffes i overensstemmelse med loven. Loven om æreskrænkelser fra 1961 har hidtil kriminaliseret blasfemi, men uden at definere hvad der var strafbart.

I 1999 afviste Højesteret den eneste sag i nyere tid og udtalte at det ikke var muligt at definere blasfemi.

Den nye blasfemiparagraf kommer som led i en reform af loven fra 1961. Men kritikere mener at man i stedet burde have fjernet henvisningen til blasfemi fra grundloven gennem en folkeafstemning.

Kritikere siger at loven vil underminere kampen for ytringsfrihed i andre lande og peger på, at Irland i 2008 stemte imod da islamiske lande i FN foreslog at definere religiøs forhånelse som en forbrydelse.

Irske ateister har udfordret loven ved at offentliggøre 25 angiveligt blasfemiske udtalelser på deres hjemmeside atheist.ie.

Bag udtalelserne står blandt andet Jesus (til jøderne: Jeres gud er en morder), Muhammed (Forband jøderne og de kristne), paven (Muhammed har kun hidbragt onde og umenneskelige ting), Frank Zappa (gudetto er chimpanseområdet af hjernen) og sangerinden Björk (fuck buddhisterne). ♦

Polen forbyder kommunistiske symboler

I Polen er det forbudt at fremstille, distribuere, sælge og besidde symboler på fascisme, kommunisme eller andre 'totalitære' ideologier.

CHE GUEVARA FORBUDT. Siden december 2009 kan symboler på 'totalitære' ideologier straffes med op til 2 års fængsel i Polen. Det er resultatet af en lovændring i Polen, foreslået af det katolsk-konservative oppositionsparti *Lov og Retfærdighed* (PiS) med støtte fra det store regeringsparti, det liberal-konservative *Borgerplatformen* (PO). Eneste undtagelse er hvis symbolerne optræder i forbindelse med kunst, uddannelse, forskning eller hos samlere.

»Intet kommunistisk symbol har ret til at eksistere i Polen, for disse er symboler på et folkemorderisk system som bør sammenlignes med den tyske nazisme,« udtalte lederen af PiS, tidligere premierminister Jaroslaw Kaczynski, i forbindelse med fremsættelsen af forslaget. Loven blev ratificeret af hans tvillingebror og partikammerat, Polens præsident Lech Kaczynski, der også var Jaroslaws faste støtte dengang han var premierminister og stod i spidsen for et giftigt opgør med polske ekskommunister. Men i denne sag er det

dog værd at bemærke at lovændringen var aldeles afhængig af støtten fra *Borgerplatformen* som har haft et moderne, pro-vestligt og liberalt image – ikke mindst i Vesten, siden partiets leder Donald Tusk blev premierminister i 2007.

Fleere forskere hævder ligesom oppositionspolitikere fra bl.a. det socialistiske *Venstre* at loven strider mod ytringsfriheden, og at begrebet 'kommunistisk symbol' indeholder så uendeligt mange fortolkningsmuligheder at loven vil kunne strækkes til at ramme alt fra Che Guevara T-shirts til turistfigurer af Kulturpaladset. Både Litauen og Ungarn har allerede lignende forbud, og en sag fra Ungarn kan nok give et fingerpeg om fremtiden. Her blev en politiker arresteret i 2003 for at bære en rød stjerne på jakken under en demonstration. Manden blev dømt i Ungarn, men fik efterfølgende dommen annulleret ved den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. ♦

Michael B. Lauritsen

YTRINGSFRIHEDEN til afstemning i Bruxelles

Hvad du må sige, skrive eller tegne er stort set et spørgsmål om national lovgivning - samt Menneskerettighedsdomstolen.

Men EU har også regler for ytringsfriheden.

Hvis Danmark afskaffer sin retspolitiske undtagelse, bliver ytringsfrihed i Danmark noget man stemmer om i Bruxelles.

YTRINGER I EU. I Danmark må man lave satiretegninger af både Gud og Muhammed. Det har rigsadvokaten fastslået. Og i Danmark må man mene at tyrkerne ikke begik folkedrab i Armenien under Første Verdenskrig. Man må være nazist og skrive at jøde-udryddelserne under Anden Verdenskrig slet ikke fandt sted. Endog må man gå på gaden i Århus med en rød kommunistisk T-shirt med hammer og segl hvis man har lyst til det.

Hvis man derimod kommer uden for landets grænser med disse tegninger, taler, skrifter og T-shirts skal man passe alvorligt på. I praksis har vi i Danmark tradition for videre rammer end i de fleste andre europæiske lande, ud fra den grundlæggende læresætning at det er handlinger, ikke holdninger, som skal straffes.

Man kan synes om disse vide rammer - eller man kan tale for begrænsninger og flere tiltaler og domme.

For lidt eller for meget?

Chefjurist i den liberale tænketank CEPOS, Jacob Mchangama, mener at Danmark helt bør sløjfe racismeparagraffen:

»Jeg mener slet ikke at der skal lovgives om hadefuldt tale. Der er noget totalitært over at straffe folk for at give udtryk for hvad deres samvittighed og overbevisning byder dem at mene. Holdninger skal frem i lyset hvor de kan blive udfordret og imødegået,« siger han til NOTAT.

Sammen med 18 andre danskere har han for nylig startet initiativet *Fri Debat* som i sit manifest slår til lyd for at afskaffe såvel blasfemi- som racismeparagraffen i dansk lovgivning. (se side 7)

De nødvendige begrænsninger er allerede dækket ind bl.a. af reglerne om injurier og om forbud mod trusler om vold, mener han.

I modsatte ende finder man formanden for Retspolitisk Forening, forsvarsadvokat og tidligere folketingsmedlem for Venstre og Radikale Venstre, Bjørn Elmquist. Hans grundlæggende synspunkt er at racismeparagraffen burde bruges noget mere. Burde f.eks. Jyllands-Postens Muhammed-tegninger have været omfattet af racismeparagraffen?

»Ja, det synes jeg. I det mindste burde almindelig anstændighed have afholdt en fra at tegne disse tegninger.«

Fra hver sit udgangspunkt er de dog begge lige betænkelige ved EU's rolle.

Alt bliver overstatsligt

»Man vil sætte kærren foran hesten i integrationen. Der kan let blive vedtaget regler som ikke stemmer overens med realiteterne om at der er store forskelle mellem landene. Man skal passe på med at kaste

»Det er vel nærmest utænkeligt at en lov som EU's om bekæmpelse af fremmedhad ville have overlevet en folkelig debat i Danmark,« siger chefjurist i den liberale tænketank CEPOS, Jacob Mchangama.

sig ud i harmonisering. Der er store forskelle på hvilket retssyn man bygger på i de enkelte lande, og der er kolossale forskelle på hvor uafhængige domstolene er i de enkelte lande,« siger Bjørn Elmquist.

Også Jacob Mchangama er betænkelig:

»Strafferetten skal udspringe af et lands normer og retslige og politiske kultur. Og de politikere der vedtager straffelove, må have en direkte demokratisk legitimitet i forhold til de borgere, hvis adfærd de på visse områder kriminaliserer. Det er ikke tilfældet med EU-regler hvor forskellige retstraditioner må gå på kompromis for at nå et fællesresultat, og hvor initiativerne oftest ikke udspringer fra en folkelig debat, men fra EU-Kommissionen,« siger Mchangama.

»Det er godt at vi har det retlige forbehold og det bør opretholdes,« siger forsvarsadvokat, formand for Retspolitisk Forening og tidligere folketingsmedlem for V og RV, Bjørn Elmquist.

flertalsafstemning i EU's Ministerråd hvor Danmark efter Lissabon-traktaten har 1,1 procent af stemmerne. Dog kan ministre ikke vedtage *hvordan* de enkelte lande skal straffe en kriminel ytring – harmonisering af strafferammer må kun gennemføres på bestemte områder. Udviklingen til overstatslig lovgivning får Bjørn Elmquist til at advare mod at ophæve den danske undtagelse.

»Det er godt at vi har det retlige forbehold, og det bør opretholdes,« siger han.

Loven ville ikke have overlevet i Danmark

Jacob Mchangama vil ikke tage stilling til Danmarks retspolitiske forbehold på nuværende tidspunkt. Han er i øjeblikket på vegne af CEPOS i gang med en udredning om forbeholdet, men siger dog:

»I et land som Danmark, hvor ytringsfriheden i den grad er et emne med værdipolitisk tiltrækningskraft, er det vel nærmest utænkeligt at EU's regler om bekæmpelse af fremmedhad ville have overlevet en folkelig debat. Hvis EU-domstolens fortolkning en dag medfører

at Danmark bliver nødt til at stramme straffelovens racismeparagraf, så vi skal forbyde ytringer der i dag er tilladte, vil vi dels være tvunget til regelændringen uden at have haft en forudgående debat, dels være forhindret i at rulle udviklingen tilbage,« siger Mchangama.

Bjørn Elmquist kunne modsat Mchangama glæde sig over at en ophævelse af forbeholdet ville gavne hans ønske om skærpet brug af racismeparagraffen, men kalder det opportuniste at vurdere hvad der gavner eget synspunkt:

»Hvis vi ophæver forbeholdet, ville vi slippe for de vildtvoksende og uoverskuelige stramninger af udlændingepolitikken. Så ville vi få gennemført Metock-dommen og skabt ordnede forhold i Danmark. Men det er for kortsigtet. Hvis vi går ind under Lissabon-traktatens regler, så kommer vi ind i et system som er et monstrum, en konstruktion som er uoverskuelig og så upåvirkelig ad normal demokratisk vej at det er ganske umuligt at sige hvordan udviklingen vil være.«

Demokratiet bliver taberen, mener Bjørn Elmquist:

»Der bliver lang vej fra den enkelte vælger og til det sted hvor beslutningerne træffes, hvor det så end er, for det er svært at sige. Opgiver vi retsforbeholdet, øger vi manglen på demokrati. Vi risikerer at få mere af den frustration vi allerede har ved EU-Parlamentsvalget.« ♦

»Vi vil dels være tvunget til regelændringen uden at have haft en forudgående debat, dels være forhindret i at rulle udviklingen tilbage.«

»Så ville vi få gennemført Metock-dommen og skabt ordnede forhold i Danmark. Men så enkelt er det alligevel ikke. Det er for kortsigtet.«

Så længe Danmark har en retspolitisk undtagelse, er det dansk lovgivning som sætter grænserne for ytringsfriheden i Danmark.

Undtagelsen har betydet at Danmark kun har deltaget i den del af det retslige samarbejde som er vedtaget med enstemighed.

Men med Lissabon-traktaten bliver alt retsligt samarbejde i EU overstatsligt (flertalsafgørelser), og dermed gælder den danske undtagelse på hele det retslige område – for eksempel rammerne for ytringsfrihed.

Næste revision af EU's regler for bekæmpelse af racisme og fremmedhad (se side 6) bliver dermed afgjort af en

EU kriminaliserer racisme – når den

EU slår til lyd for menneskerettigheder, men ytringsfrihed må vige for hensyn til mindretalsbeskyttelse. Samtidig bliver terrorbekæmpelse et argument for at begrænse fri og ukontrolleret kommunikation.

FRIHEDENS GRÆNSER. I december 2008 vedtog EU en lovtæst om at bekæmpe racisme og fremmedhad. Beslutningen forpligter medlemslandene til at kriminalisere visse former for racistisk adfærd.

I dag defineres og straffes racisme meget forskelligt fra land til land, og derfor tog det mange år før man blev enige om et kompromis. I det oprindelige forslag var der lagt op til at kriminalisere flere handlinger, og der var krav om en maksimumsstraf på mindst to års fængsel.

Der er tale om en såkaldt rammeafgørelse, det vil sige at de enkelte lande skal indarbejde den i sin egen lovgivning. Det skal ske senest 28. november i år. For det andet er der en vigtig tilføjelse, nemlig at

handling (kun) skal forbydes hvis den er »rettet mod en gruppe af personer eller et medlem af en sådan gruppe, der er defineret under henvisning til race, hudfarve, religion, herkomst eller national eller etnisk oprindelse, når disse handlinger udføres på en måde, som er egnet til at opfordre til vold eller had mod denne gruppe eller et medlem heraf.«

Dansk lov uændret

Under forhandlingerne blev det diskuteret om EU-afgørelsen ville tvinge Danmark til at ændre sin lovgivning, det vil sige skærpe den såkaldte racismeparagraf. For at undgå det fik den danske regering indføjet en særlig klausul om at medlems-

landene kan »vælge kun at straffe adfærd, der enten udøves på en måde, der sandsynligvis vil forstyrre den offentlige orden, eller som er truende, nedværdigende eller forhånende.«

Den nye EU-lovgivning vil derfor ikke tvinge Danmark til at stramme sin nuværende lovgivning. Især Tyskland havde ønsket en stærkere harmonisering af strafferammerne, men indtil videre fortsætter praksis, for eksempel i forhold til benægtelse af holocaust, med at være meget forskellig fra land til land (se side 2-3).

Det er imidlertid ikke kun beskyttelse af mindretal som giver EU anledning til at sætte grænser for ytringsfriheden.

For en sikkerheds skyld?

Med henvisning til bekæmpelse af terrortruslen er der siden angrebet den 11. september 2001 på World Trade Center sket en betydelig styrkelse af det retspolitiske samarbejde i EU. Den foreløbige

"Fra en demonstration i Odense i forbindelse med den såkaldte Vollsmosesag".

FOTO: SCANPIX

er en trussel

kulmination er Lissabon-traktatens nye regler om at EU med flertalsbeslutninger kan fastsætte strafferammen for en række forbrydelser af international karakter.

Borgerretsgrupper advarer om at myndighedernes overvågning og registrering af telekommunikation, og frygten for at blive stemplet som potentiel terrorist-sympatisør, vil skræmme folk fra at ytre sig kritisk.

Samtidig pålægger EU sine medlemslande at udlevere statsborgere til retsforfølgelse i et andet EU-land – i en række tilfælde også selv om 'forbrydelsen' ikke er ulovlig i ens eget hjemland.

Således blev en dansk statsborger og en tysk statsborger i februar 2009 udleveret til anklagemyndigheden i Tyskland, fordi de her er anlagt for at have udgivet og distribueret cd'er med stærkt racistiske budskaber og benægtelse af holocaust. ♦

Ytringsfrihed og dansk lov

I den danske straffelov begrænser både blasfemiparagraffen og racismeparagraffen ytringsfriheden. Forskellen er især at førstnævnte retter sig mod de religiøse følelser, mens sidstnævnte beskytter en gruppe af personer fra forhånelser eller nedværdigelse.

Blasfemiparagraffen

Blasfemiparagraffen er det populære navn for §140 i den danske straffelov. Der står følgende i paragraffen:

»§140. Den, der offentligt driver spot med eller forhåner noget her i landet lovligt bestående religionssamfunds trosalder eller gudsdyrkelse, straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder.«

Paragraffen har kun én gang ført til en domsfældelse. Det var i 1938 i en sag om forhånelser af den jødiske religion.

Racismeparagraffen

Racismeparagraffen er det populære navn for §266 b i den danske straffelov. Den indgår i Straffelovens kapitel 27 om Freds- og ærekrænkelser:

§266 b. Den, der offentligt eller med forsæt til udbredelse i en videre kreds fremsætter udtalelse eller anden meddelelse, ved hvilken en gruppe af personer trues, forhånes eller nedværdiges på grund af sin race, hudfarve, nationale eller etniske oprindelse, tro eller seksuelle orientering, straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år.

Bestemmelsen stammer fra 1939, hvor den blev indsat for at beskytte de danske jøder. Ordlyden blev ændret i 1971 ved indarbejdelsen af FN's konvention om afskaffelse af racediskrimination.

I adskillige sager er der afsagt dom for overtrædelse af racismeparagraffen. Blandt andet blev Morten Messerschmidt og tre andre medlemmer af Dansk Folkepartis Ungdom i 2002 idømt 14 dages betinget fængsel for en annonce med teksten: »Masse-voldtægter, Grov vold, Utryghed, Tvangsægteskaber, Kvindeundertrykkelse, Bandekriminalitet. Det er, hvad et multi-etnisk samfund tilbyder os.«

Tegneren Kurt Westergaards karikatur af Muhammed var ikke en overtrædelse af den danske racismeparagraf. Det mente i hvert fald Rigsadvokaten.

Muhammed-tegningerne

...var ikke en overtrædelse af de to paragraffer, konkluderede Rigsadvokaten i en undersøgelse fra marts 2006. Et centralt afsnit i afgørelsen er dette:

»Tegningen (Kurt Westergaards tegning, red.) kan – hvis Muhammed opfattes som et symbol på islam – forstås sådan, at der er udøvet vold eller bombesprængninger i islams navn. Tegningen kan derfor ses som et indlæg i den aktuelle debat om terror og som et udtryk for, at religiøs fanatisme har ført til terrorhandling.«

Forstået på denne måde kan tegningen ikke anses for at udtrykke foragt for profeten Muhammed eller for religionen islam, men som udtryk for kritik af islamske grupper, der med henvisning til religiøse argumenter begår terrorhandling. Ved denne forståelse er der klart ikke tale om en overtrædelse af straffelovens §140.

I forhold til racismeparagraffen udtalte Rigsadvokaten: Der er »ikke noget holdepunkt for at antage, at det har været hensigten med tegning 2 at fremstille muslimer i almindelighed som voldsudøvere eller tilhængere af vold eller endda som terrorister.« ♦

FOTO: SCANPIX

Engelsk domstol og EU-regler fik Ekstra Bladet i knæ

Vist er ytringsfrihed et spørgsmål om penge, mange penge. Spørg bare Ekstra Bladet, tv-kanalen al-Arabiya, eller ukrainske Kyev Post. De er alle blevet bragt til anger og tavshed efter trusler på pengepungen.

TEMA / EU OG YTRINGSFRIHEDEN

INJURIETURISME. I efteråret 2006 skrev Ekstra Bladet at den islandske bank Kaupthing blev brugt som skattely, og at banken havde forbindelser til tvivlsomme russiske forretningsmænd.

I februar 2008 indgik bladet et forlig med Kaupthing. Ekstra Bladet undskyldte sine artikler og indvilgede i at betale banken et 'meget betragteligt beløb'.

På lignende måde mistede al-Arabiya 165.000 britiske pund (1,4 millioner kroner) på påstanden om at den tunesiske oppositionspolitiker Sheikh Rashid Ghanoushi havde forbindelser til al-Qaida, og var genstand for den britiske efterretningstjenestes interesse.

Og tilsvarende måtte ukrainske Kyev Post undskylde sine påstande mod den ukrainske milliardær Rinat Akhmetov.

Fælles for de tre medier er at de var blevet stævnet for injurier ved en engelsk domstol, selv om ingen af dem er rettet mod et engelsk publikum eller har en ansvarlig udgiver på de britiske øer.

Museumsarkiv og internet

Men Ekstra Bladet havde oversat nogle af sine historier til engelsk og gjort dem tilgængelige på nettet.

Al-Arabiya er en satellitkanal og kan ses overalt. Og Kyev Post har cirka 100 abonnenter i Storbritannien.

Det var nok til at sætte engelske advokater og domstole i arbejde.

Engelsk lov har en ekstremt vidtrækkende fortolkning af hvad der kræves for at nogen kan rejse en injuriersag i England.

Denne fortolkning går tilbage til en retssag i 1849 hvor den tyske hertug af Brunswick vandt en injuriersag om nogle påstande i en 17 år gammel artikel i en engelsk avis. Artiklen som hertugen ikke brød sig om, fandtes allerede den gang kun i et arkiv på British Museum.

Når artiklen blev hentet fra museets arkiv ved kopiering, blev selve kopieringen betragtet som en genudgivelse. Og det princip har siden været gældende i engelsk ret. Det bliver nu brugt om alt som er tilgængeligt på internettet.

Advokatbistand for 4.000 kroner i timen

Dertil kommer at ifølge engelsk lov er den som er anklaget for injurier, som udgangspunkt skyldig indtil det modsatte er bevist, at erstatninger ved engelske injuriersager ikke har nogen øvre grænse, plus det faktum at engelske advokater tager sig rigtigt godt betalt. Taksten for advokatbistand i injuriersager er på et niveau svarende til 4.000 danske kroner – pr. time.

Alt i alt har dette bidraget til at London er blevet det oplagte mål for 'injurieturisme', på engelsk libel tourism.

Amerikanske kendisser, mellemøstlige politikere, østeuropæiske erhvervsfolk og mange andre som føler sig uretfærdigt hængt ud i pressen valfarter til London for at få hævn eller blive rehabiliteret.

Så hvis nogen vil stævne for eksempel Ekstra Bladet, er England og Wales det helt rigtige sted at gøre det. Loven i Skotland er ikke helt så brugbar til formålet.

»Det er en international skandale. Det skæmmer Storbritannien og driver gæk med forestillingen om at Storbritannien beskytter grundlæggende demokratiske friheder,« sagde den britiske parlamentari-

Ekstra Bladet tier når andre truer

»Vi er holdt op med at oversætte noget til engelsk. Det er sørgeligt, men vi vil ikke risikere at havne i den situation igen,« siger Ekstra Bladets chefredaktør Bent Falbert om Kaupthing-sagen.

Falbert, som også er formand for en redaktørkomite i Danske Dagblades forening, har løbende holdt sine kolleger orienterede om udviklingen i den engelske retssag.

»Alle er rystede, og de fleste er nu også holdt op med at publicere på engelsk, selv om det vil være en god service. Men uanset om man vinder eller taber en sådan sag, så vil omkostningerne kunne lægge en redaktion ned. Ekstra Bladet vil kunne klare det, men en retssag vil hurtigt kunne lukke et blad som Information,« siger han.

Overvejede I nogensinde at sige skråt op; det vil vi ikke finde os i?

»I EU kan du jo ikke lade være at møde op, så kommer der bare en dansk retssag ud af det.«

Ved ikke at publicere på engelsk regner Ekstra Bladet med at undgå en lignende sag i fremtiden. Der er dog ingen garanti.

Advokatfirmaet Schillings som fik sat Ekstra Bladet på plads, har også stævnet den ukrainske netavis Oboszrevatel. Netavisen som blev idømt 50.000 pund (424.000 danske kroner) i erstatning, publicerer kun på ukrainsk.

»Det var jeg ikke klar over, det er frygteligt,« siger Bent Falbert.

»Chefredaktør Bent Falbert: "Det er frygteligt!"»

Saudiske love i EU?

EU-reglerne som eksporterer engelske retstilstande til andre lande, vil kunne få endnu større konsekvenser.

For godt to år siden vedtog EU's justitsministre en forordning, kaldet Rom II, som var på vippen til at åbne op for pakistanske eller saudiarabiske injurielove i EU-landene. Pointen med Rom II er at erstatningssager skal reguleres efter lovene i det land hvor en skade er opstået – også hvis det er tale om lande uden for EU.

En saudisk erhvervsmand ville kunne rejse en injuriersag i Danmark efter sit hjemlands lov, hvis han følte sig krænket i en dansk avis.

I sidste øjeblik blev injurier og sager om personbeskyttelse fjernet fra Rom II-forordningen. Den danske Muhammedkrise havde lige stået på sit højdepunkt, og forskellige presseorganisationer protesterede mod forslaget.

Kommissionen som har monopol på at foreslå love i EU, har dog ikke opgivet tanken. En rapport, lavet af det spanske konsulentselskab Mainstrat for Kommissionen, foreslår at EU på sigt indfører fælles injurielove, og står fast på princippet om erstatning efter lovgivning i det land hvor skaden er opstået.

Også EU-Parlamentets retsudvalg diskuterer i øjeblikket et udspil i samme retning.

ker Denis MacShane i en tale i Underhuset i december 2008.

Fra en domstol nær dig

Det er nettet og satellit-tv som har gjort de engelske tilstande til et globalt anliggende. Nu kan alle blive stævnet af en engelsk advokat, for så vidt også enkelte bloggere. Men hvorfor skal en udenforstående bekymre sig? Hvorfor overhovedet møde frem til retsmødet?

Fordi det er en dårlig idé ikke at møde frem hvis man er en virksomhed som opererer i England og for eksempel har kontorer eller arbejdspladser som man ikke ønsker beslaglagt. Og fordi det er en dårlig idé ikke at møde frem for dem som ønsker at besøge landet en anden god gang og ikke vil ryge i fængsel direkte efter paskontrollen.

For borgere i andre EU-lande er der heller ingen vej udenom. EU-lovgivning spreder engelske tilstande ud over de 26 andre lande.

Det er en forordning (en slags EU-lov) fra 2000, kaldet Bruxelles I, som siger at et EU-land som hovedregel skal anerkende civilretslige afgørelser i et andet land.

Hvis Ekstra Bladet ikke havde indgået forlig med Kaupthing 2008, ville en endelig afgørelse i stedet være kommet som et brev fra Københavns byret eller fra Sø- og Handelsretten. Og det ville helt sikkert ikke være blevet billigere. ♦

Kilder:

Drew Sullivan: Libel Tourism: Silencing the Press Through Transnational Legal Threats, a report to the Center for International Media Assistance

English Pen and Index on Censorship: Free Speech is Not for Sale

Danske lobbyister vil

Det største danske lobbyfirma med tidligere medlem af EU-Parlamentet Christian Rovsing som formand vil ikke ind i Kommissionens frivillige register for lobbyister.

I sin tid som EU-politiker støttede han et obligatorisk register.

LOBBYIST-REGISTRERING. Firmaet Cabinet DN vil ikke optræde i Kommissionens register over lobbyister. Cabinet DN er det største danske lobbyfirma i Bruxelles. Bestyrelsesformanden, det tidligere konservative medlem af EU-Parlamentet Christian Rovsing, har kun et kort og affærdigende skriftligt svar da NOTAT beder om en forklaring.

Så sent som i maj sidste år støttede Rovsing en vedtagelse i Parlamentet for et obligatorisk register, men siden er entusiasmen åbenbart taget af. Flere års debat i både Danmark og EU om øget åbenhed om lobbyisters arbejde, har ikke gjort stort indtryk i hans firma Cabinet DN. I en email til NOTAT fremhæver Rovsing blot at registret er frivilligt.

Kun 40 pct. registreret

Registret er oprettet for at skabe større åbenhed om lobbyisternes arbejde i Bruxelles. Men mange typer lobbyister dukker hovedet når de bliver bedt om oplysninger. Det gælder ikke mindst de klassiske lobbyfirmaer der betales for at hjælpe virksomhederne med at påvirke EU. Kun omtrent 40 pct. af disse firmaer optræder i registret, ifølge en opgørelse fra NGO-sammenslutningen ALTER-EU.

I denne kategori finder vi Cabinet DN. Lobbyfirmaer af denne type firmaer tjener sine penge på at fremme særlige økonomiske interesser under løfte om dyb fortrolighed og har derfor ofte været centrale i debatten om lobbyisme. Varen som de sælger, er deres erfaringer med EU-lovgivningsprocessen og deres kontakter til embedsmænd og politikere.

Et typisk vink er at det gælder om at komme tidligt på banen, og gerne in-

den Kommissionen overhovedet fremsætter et forslag for de folkevalgte i Ministerrådet og EU-Parlamentet.

»De fleste forslag der fremlægges af Kommissionen ændres kun i beskedent omfang, når de først officielt er fremsat«, skriver det danske lobby-firma Impact Brussels på sin hjemmeside.

Cabinet DN's succeser

At opnå konkrete resultater er selvsagt den bedste reklame og Cabinet DN har noget at prale med, ifølge tidligere interviews til den danske erhvervspressen. Firmaet har, siden to unge danskere startede virksomheden i 2004, haft held med at præge EU-lovgivningen, også på områder der har været præget af skarpe politiske modsætninger.

Firmaet har, ifølge eget udsagn, slet og ret skrevet en del af teksten til den beslutning fra 2007 der pålægger medlemslandene at liberalisere resten af postvæsenet inden udgangen af 2010. Firmaets aktiviteter var også udslagsgivende i en debat om reklamer i TV hvor de hjalp en stor medie-koncern med at begrave et forslag om at TV-stationer skal respektere lovgivning om reklamer i medlemslandene. En sag hvor bl.a. det danske Forbrugerråd var på stikkerne for at redde danske regler – noget som ikke lykkedes.

Firma med vokseværk

Cabinet DN har også rakt de store spillere i IT-industrien en hjælpende hånd i en tid hvor navnet Microsoft stod sig meget dårligt i offentligheden, bl.a. på grund af virksomhedens indædtte kamp mod open-source software. Ifølge en tidligere medarbejder ved cabinet DN faldt det i firmaets lod at få IT-industrien til at fremstå i medierne som frontkæmpere for kreativitet og folkeuddannelse.

Historier som disse har ført til vokseværk i Cabinet DN. Også mange danske virksomheder har fundet vej til firmaets kontor på Rue d'Arlon i nærheden af EU-Parlamentet. I 2009 lå antallet af danske kunder mellem 20 og 30, herunder brancheorganisationen Handel Transport & Service og sukkergiganten Danisco. Når disse danske virksomheder får hjælp fra Cabinet DN er de garanteret en

Christian Rovsing, indtil juni sidste år EU-politiker for Konservative og tilhænger af registrering.

Nu er han formand for den største danske lobbyvirksomhed, og den er ikke registreret.

ikke registreres

høj grad af fortrolighed. Omvendt har offentligheden ringe eller ingen mulighed for at følge deres arbejde.

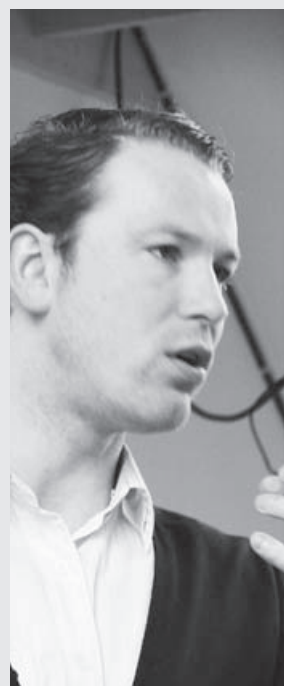
Ikke noget hemmelighedsfuldt

Cabinet DN hører til de firmaer som gerne vil kendes for at spille med åbne kort. De to grundlæggere, Timme Døssing og Jacob Lund Nielsen, giver nu og da interviews til journalister, der interesserer sig for deres succes historier, for væksten fra to til femten medarbejdere og for deres rolle i den spændende branche tæt på magtens korridorer i Bruxelles.

I et af disse interview siger Jacob Lund Nielsen at der 'ikke er noget hemmelighedsfuldt over vores virksomhed'. NOTAT

kontaktede derfor optimistisk Cabinet DN for at bede om en forklaring på hvorfor denne åbenhed altså ikke rakte til at lade sig registrere i Kommissionens oversigt over lobbyister. Mere præcist ønskede NOTAT at spørge Christian Rovsing hvorfor Cabinet DN ikke optræder i Kommissionens register.

Men Cabinet DN vil desværre ikke medvirke i det, de betegner som 'politiske interviews'. I det korte skriftlige afslag bemærker Christian Rovsing at firmaet vil lade sig registrere i et eventuelt fælles register for alle EU-institutioner, men altså ikke i Kommissionens. For at undgå dobbelt arbejde, vil Cabinet DN ikke foretage sig noget nu. Derudover har firmaet ingen kommentarer. ♦

Mads Christian Esbensen, lobbyist og forfatter, mener at eneste løsning er et obligatorisk register der kan sikre lige betingelser for alle.

Fallit for frivillighed

Store danske virksomheder som Carlsberg, NOVO, SAS og AP Møller glimrer ved deres fravær. Både eksperter og politikere fælder en hård dom over Kommissionens frivillige register.

OBLIGATORISK NU. Det konservative medlem af EU-Parlamentet, tidligere økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen vil ikke kommentere at hans forgænger Christian Rovsing nu står i spidsen for et lobbyfirma der ikke vil stå i Kommissionens register for lobbyister (se artikel i dette opslag). Men han vil gerne skære den konservative holdning ud i pap. I maj 2008 stemte Rovsing for et obligatorisk register og den politik står Bendtsen ved.

»Der skal ikke være nogen tvivl om at jeg støtter fuld åbenhed om lobbyisme. Jeg synes man skal se at få lavet regler der gælder for alle«, siger han.

Frivillige eller obligatoriske?
»Obligatoriske!« fastslår Bendt Bendtsen.

Sølle høst

Siden Kommissionens register blev åbnet for bidrag i sommeren 2008 har kun lidt over 2.500 virksomheder skrevet indberetninger om deres lobbyvirksomhed. Herunder om hvor mange penge de bruger på lobbyisme, og med navngivelse af de virksomheder de arbejder for.

I denne gruppe er kun en lille del af lobbyisterne i Bruxelles dækket, omtrent 40 procent ifølge en opgørelse fra NGO-sammenslutningen ALTER-EU.

Det ligner en fadæse for Kommissionens frivillige register – en ordning Kommissionen indførte trods krav fra bl.a. EU-Parlamentet om obligatorisk registrering.

Set med danske briller er udfaldet heller ikke imponerende. I registret brillerer store danske virksomheder som Carlsberg, NOVO, SAS og AP Møller ved deres fravær selv om alle jævnlige udfører lobbyarbejde i EU-institutionerne, herunder Kommissionen. Danmark hører ellers til de lande som har krævet et obligatorisk register.

Støtte til åbne kort

Mads Christian Esbensen, der selv arbejder som lobbyist og er forfatter til bogen 'Public Affairs – Lobbyisme i praksis', mener der kan være mange grunde til at lobbyfirmaer ikke ønsker at stå i registret. Det kan f.eks. skade et lobbyfirmas strategi hvis oplysninger om deres kunder er frit tilgængelige, mener han. AI-

ligevel slår han også på tromme for registrering:

»Lige så længe der findes politik, og lige så længe der findes lobbyister, vil der være denne diskussion – om der er noget der skjules. Derfor mener jeg at branchen ville have fordel af at spille med åbne kort«, siger Mads Christian Esbensen. Og hans løsning er et obligatorisk register der kan sikre lige betingelser for alle, så ingen har fordel af at stå udenfor.

Professor og ekspert i lobbyisme Gert Tinggaard Svendsen på Århus Universitet er enig.

»Jeg synes Kommissionen skal have tak for at tage det første skridt, men nu må de så også tage det næste og indføre et obligatorisk register. Ellers får vi ikke den nødvendige åbenhed på området«, siger han.

Også EU-politiker Dan Jørgensen (S) kan kun se som udvej at det bliver et obligatorisk register: »Idéen om det frivillige register er fejlslagen og derfor skal vi have et obligatorisk. Det er den eneste måde vi kan sikre fuld åbenhed.« ♦

Månedens interview:

Demokratiets tilstand

NOTAT tager pulsen på demokratiets tilstand - i Danmark og Europa. Vi interviewer en person som på den ene eller anden måde har gjort sig tanker om hvordan det går med den demokratiske debat og borgernes indflydelse på samfundsudviklingen.

Mads Brügger, journalisten der sammen med Mikael Bertelsen fra DR2 stod bag serien om Quatraro, en italiensk embedsmand som arbejdede med tobaksstøtte og på mystisk vis faldt ud af Kommissionens vinduer og blev dræbt.

Den sjove mand taler alvor:

Uden engagement spiller EU fallit

Han har mere eller mindre anklaget EU-lobbyister for at planlægge et drab. Han har fortalt at mindst fire EU-embedsmænd har sluttet deres dage ved at falde ud fra det samme vindue. Reaktionen? Ikke nogen. Nu vil Mads Brügger lave film om sagen i udlandet.

QUATRARO-MYSTERIET. Mads Brügger, filmand, journalist og i øjeblikket programleder på DR2's nyhedsmagasin Deadline har ikke givet op, endnu. Men han undrer sig.

Med programserien Quatraro Mysteriet viste han og kollegaen Mikael Bertelsen hvordan EU-embedsmanden Antonio Quatraro endte sit liv på fliserne nedenfor kontorbygningen hvor han arbejdede med tobaksstøtte.

»Det er overvejende sandsynligt at han blev dræbt eller presset til selvmord. Sådan vil jeg sige det.«

I en efterfølgende kronik i Politiken skrev Mads Brügger at yderligere mindst tre EU-embedsmænd er endt på den samme dramatiske måde – ud gennem det samme vindue.

»Statistisk set er det helt usandsynligt med fire selvmord fra det samme kontor,« siger han.

»Det er vigtigt at forstå at Quatraro var en embedsmand som arbejdede for os alle. Og hvis man ikke ikke har den forståelse, så er EU som sådan ilde sted.«

For at sammenfatte 10 fjernsynsafsnit ultrakort: Der lå økonomiske interesser bag Quatraros pludselige død. Og så var der det med reaktionerne:

»Intet overhovedet! Det stærkeste eksempel var da vi viste hvordan Kommissionen havde lagt pres på den danske

EU-parlamentariker Britta Thomsen om at hun ikke skulle tale med os. Hun blev bange. Jeg synes jo det var skandaløst og skræmmende. Jeg troede at her ville andre medier følge op.

Men så sker det at Godmorgen Danmark kommer med den der episode med påstande om at Britta Thomsen havde været en mand. Og så blev det en historie. Så kan det jo ikke komme længere ud.«

En ond spiral

Siger du at nogen bevidst fik plantet den historie for at fjerne fokus fra de afsnit I lige havde sendt?

»Det siger jeg ikke, men det er et udtryk for debatniveauet om EU når man hellere diskuterer om Britta Thomsen har været en mand end om Kommissionen trykker de valgte politikere på maven.«

Hvorfor er det sådan?

»Da vi tog derned til Bruxelles ville vi tale med nogle garvede journalister som kendte systemet og havde været med i mange år. Det viste sig at dem vi fik navn på var ansatte af Kommissionen eller arbejdede i tænketanke. Systemet har det

med at købe sine fjender. Det er en ond spiral. Når redaktionerne derhjemme ikke er interesserede i EU-stof, hvorfor skal korrespondenterne så gøre sig til en paria ved at være for kritiske?«

Men at journalister skifter til at være presserådgivere, til at arbejde i tænketanke

eller til at blive spindoktorer, det er jo ikke et ukendt fænomen. Det er der jo masser af danske eksempler på?

»Ja, ja, men det er mere udtalt i Bruxelles, og det er mere udtalt at skepsis er forbudt. Hvis jeg som journalist skriver en kritisk artikel om noget på Christiansborg så er der ingen som siger at jeg er imod det danske folkestyre. Men hvis man som journalist skriver kritisk om EU så bliver man sat i bås som skeptiker og så bliver man lukket ude i kulden.«

Ved du at det er sådan, eller er det noget du er blevet fortalt?

»Jeg vil sige at det er jeg både blevet fortalt, og jeg har set det bedste eksempel ved at gå til Kommissionens pressemøder som er en komisk efterligning på kritisk journalistik.«

Belastning i bagagen

Så viste I serien. I arbejder på den største medievirksomhed i landet. I kender en masse folk i branchen. Var der så ikke nogen som sagde at det her må vi følge op på?

»Vi synes jo det var meget mærkeligt at man ikke fra TV-Avisens side ville lave en nyhedshistorie på det vi fortalte. Vi talte også med dem. Men i en eller anden forstand kunne vi mærke at de synes at det her var for kompliceret. Det var også et problem at der ikke fandtes denne her ulidelige danske vinkel. De gik sukkerkolde på det. Og så er det jo, du ved hvordan det er også blandt journalister. Når snakken falder på EU så får folk noget under-

» Systemet fortsætter tydeligvis, dag efter dag, efter dag. Men det har jo også været relativt nemt så længe der har blæst gode økonomiske vinde gennem Europa.«

ligt fjernt i blikket. De orkede simpelt hen ikke at sætte sig ind i stoffet.«

En forklaring kan jo være at I var kendte fra den 11. time, og nu kommer de her sjove drenge og...

»Præcis, præcis. Det var en belastning at jeg og Mikael Bertelsen havde den bagage med i programmet. Folk tænkte at nu laver de satire, det er sjovt, det er fiktion, eller det kan ikke passe dette her. Nu laver vi en filmudgave hvor vi klipper serien ned til 90 minutter og tilføjer noget nyt. Den går vi udenlands med. Det egentlige liv for det her projekt findes uden for Danmark. Der ved de ikke hvem Mikael og jeg er.«

Grækenlands sukkerfader

Vil I så gøre det anderledes med lanceringen af filmen?

»Der styrer vi bevidst uden for Danmark, så vidt muligt. Et eller andet sted tror jeg at hvis filmen bliver en succes i Tyskland eller Frankrig, så kommer det til

at smitte af på hvad folk vil mene om hele det projekt her i landet.«

Hvad er konsekvenserne af den danske mangel på interesse?

»Før eller siden skal der jo opstå en europæisk offentlighed, et europæisk engagement. Hvis det aldrig kommer så har det hele jo spillet fallit. Det er jo vigtigt at forstå med Quatraro at han jo var en embedsmand som arbejdede for os alle sammen. Og hvis man ikke ser det, hvis man ikke har den forståelse så er EU som sådan ilde stedt.«

Hvis så den brede offentlighed ikke rigtig fanger historien, det er for kompliceret, eller det er for langt væk, så siger du at det vil underminere hele legitimiteten med EU-samarbejdet?

»Mmm, ja.«

Så kan man måske spørge, og hvad så?

»Jo altså, systemet fortsætter tydeligvis, dag efter dag, efter dag. Men det har jo også været relativt nemt så længe der har blæst gode økonomiske vinde gen-

nem Europa. Men nu, med det vi kender som finanskrisen, og det som kommer de nærmeste år, bliver alt nu sat på en prøve. Man siger at i Grækenland for eksempel har Kommissionen jo været vældig populær, fordi de i høj grad har været Grækenlands sukkerfader.«

Har været altså. Sådan er det ikke længere.

I krisetider

»Nu begynder Kommissionen at tage skeen i den anden hånd. De stiller krav om løn nedgang, at folk skal miste deres arbejde og så videre. Det er jo i krisetider man får at se hvad folk i realiteten mener. Mere end nogen sinde har EU brug for at folk har et engagement. I de sidste ti år har det i realiteten været ligegyldigt, så længe systemet havde vind i sejlene,« siger Mads Brügger, og:

»Man kan også sige at det er et system der trives ved ikke at kunne forstås og begribes. Det er indrettet som et teknokrati som er så svært begribeligt at det nærmest er usynligt. Og det er jo en vældig snedig camouflage kan man sige. Men det kan simpelthen ikke fortsætte. Det kan det ikke.« ♦

Morten Løkkegaard,
medlem af
EU-Parlamentet (V)

Europæisk offentligt rum

Motoren skal startes igen. I måneder har EU ligget stort set stille. EU-systemet har også selv bidraget til den lange ventetid. Hørings-proceduren for den nye kommission blev udskudt til efter jul – og da høringerne forventeligt betød mindst et offerlam til Parlamentets velsignelse – ja, så betød ofringen af den bulgarske gangsterbrud (fantastisk ord, smag lige på det...) en yderligere forsinkelse på to-tre uger. Demokrati er en besværlig størrelse, men jeg kan ikke lige komme på attraktive alternativer....

Min kamp for at sikre kommunikationen i den nye kommission har været op ad bakke. Det gik op for mig at Barroso ville afskaffe posten som kommissær for kommunikation, og det er noget nær det dårligste signal at sende netop nu hvor alle – Barroso inklusive – taler om nødvendigheden af at styrke EU's kommunikation på grund af dalende vælgerinteresse, senest i Irland.

Efter et lille lærestykke i politisk hardball måtte jeg se i øjnene at der slet ikke var plads til at diskutere porteføljer da Barroso og de andre tunge drenge satte sig til forhandlingsbordet.

Som kommissær-høringerne udviklede sig, stod det klart at det eneste offer i det spil blev 'gangsterbruden' fra Bulgarien, Jeleva hedder hun, som gjorde en urimelig svag indsats. Resultatet blev at de konservative accepterede hendes 'frivillige' exit mod til gengæld ikke at skulle diskutere flere af Barrosos mærkværdige portefølge-sammensætninger. Farvel kommunikation.

Efterfølgende måtte jeg så oven i købet indse at der langt fra var enighed i min egen gruppe om visdommen ved en selvstændig kommissær for kommunikation. Jeg forsvarede bare nødvendigheden af at have en kommissær dedikeret til området 24 timer i døgnet. På samme måde som hvert medlemsland selvfølgelig skal have sin egen Europa-minister...

Nå, til marts barsler jeg med min længe ventede rapport om hvordan vi får skabt et 'Europæisk Offentligt Rum'. Jeg har samlet materiale og erfaringer ind lige siden jeg startede som medlem af Parlamentet, og jeg tør godt love en omfattende række forslag indenfor 5-6 hovedområder, strækkende sig fra politik over medier til EU-bureaukratiet selv.

Jeg glæder mig...! ♦

18 EU-politikere står klar

Regeringsledere vil selv klare de nødvendige traktatændringer.

VALGPROCEDURE. Ifølge Lissabon-traktaten skal EU-Parlamentet have yderligere 18 medlemmer mere end de 736 der blev valgt i juni 2009. Valget fandt nemlig sted under Nice-traktatens regler. Men nu er der opstået uenighed om hvordan og hvornår de sidste 18 skal indtræde.

I Sverige står det klart efter valget i 2009 at de to ekstra pladser tilfalder Piratpartiet og de Konservative. Men i Frankrig med flere valgkredse havde man ikke vedtaget en procedure, og nu har man i stedet tænkt sig at håndplukke to medlemmer af det nationale parlament. Den fremgangsmåde risikerer imidlertid at blive underkendt af EU's Domstol.

Ifølge Lissabon-traktaten skal sagen afgøres ved at nedsætte et stort Konvent

– dvs. med repræsentanter for Kommissionen, EU-Parlamentet, de nationale parlamenter og medlemslandenes regeringer. Men flere regeringer frygter at en sådan forsamling vil kaste nye spørgsmål på bordet. Derfor vil EU's nye formand Herman van Rompuy have Parlamentet til at acceptere at regeringerne alene får mandat til at vedtage de nødvendige ændringer af traktaten.

Antallet af danske medlemmer ændres ikke fra de nuværende 13.

Når de 18 nye medlemmer på et tidspunkt indtager deres pladser, har EU-Parlamentet i alt 754 medlemmer. Først i næste valgperiode lander man på det 'rigtige' tal 751, fordi Tyskland i denne periode har 3 pladser 'i overskud'.

(ÅS)

Kend din lobbyist

EUROKRATLIV

Inden man siger ja til et møde med en lobbyist ved man sjældent hvilken type der er tale om. Dermed kan det gå hen og blive farligt. For tænk nu hvis det viser sig at man ikke er endt med en af de sjove lobbyister med repræsentationskonto og kække bemærkninger? Det kan endda være at man er endt med en af de irriterende typer der insisterer på at tale længe og detaljeret om kommende direktiver. Ikke alene går man glip af muligheden for en gratis frokost, man tvinges også til at tænke over hvad der bliver sagt.

Som god eurokrat må man derfor, hvis man er en af dem der risikerer at skulle have med lobbyister at gøre, spørge sig selv hvordan man bedst overlever alle disse møder?

I nogle tilfælde giver det sig selv – man tager et ekstra glas champagne, jager diskret tjeneren med de bedste kappéer, eller studerer intenst eurokraterne af det modsatte køn (eller det samme køn hvis man er til det). Vigtigt er også at man ikke møder alene frem. Det er her i Bruxelles som på Savannen – der kan være tryghed i at være i flok. Nogle lobbyister ynder at spotte dem der kun står sammen et par stykker – lidt som løverne der udser sig svage og isolerede dyr – og så slå til, brutalt og uden nåde. Pludselig kan man befinde sig midt i et længere foredrag om plastiks lyksaligheder – eller noget andet som man ikke interesserer sig det mindste for; og når lobbyisterne først er gået i gang kan de være ganske svære at slippe af med igen. Ikke

mindst, fordi det jo rent faktisk er dem der betaler gildet. I andre tilfælde er det dog noget mere kompliceret – bl.a. fordi flere og flere møder synes at finde sted på kontorerne eller over en kop kaffe, og hvad gør man så?

Her er der tale om tre mulige udveje, 1) dårlige undskyldninger, 2) argumenttræning, 3) forvir fjenden.

Den første udvej er at få en af kollegerne til at ringe med 'noget meget vigtigt', således at man kan afkorte mødet, undskylde pænt, og derefter skynde sig at makulere de modtagne visitkort. Det kræver selvfølgelig at man kan få kommunikeret til en kollega at man skal undsættes.

Den anden løsning er at man bruger lobbyisten til argumenttræning. I stedet for at høre hvad de har at sige, angriber man dem ganske aggressivt for at se hvordan de vil forsvare sig. F.eks. lykkes det engang undertegnede at hyle en kemikalie-lobbyist helt ud af den ved at stille kontante spørgsmål om hans firmas skattepolitik. Jeg blev ikke det mindste klogere på kemikalier, men underholdt – det blev jeg!

Tredje mulighed handler om at afspore samtalen mest muligt, ved at misforstå alt, eller med personlige og helt ligegyldige oplevelser. Gøres det korrekt, kan man være sikker på aldrig at høre fra den pågældende igen, og man er således fri til at finde sig en ny reception og sikre at ugens champagne-kvoté bliver overholdt. Eller sagt på en anden måde: Det er vigtigt at kende sine lobbyister.

[Euromanden]

Vil styre landenes økonomi

Finanslove skal behandles i EU, mener den nye EU-præsident. Kommissionen vil have lønnedgang i Grækenland.

EUROEN TRUET. EU er i alarmberedskab. En lavkonjunktur i halen på finanskrisen, den dybe krise i Grækenland og truende problemer i Portugal, Spanien og Irland har fået Kommissionen og Rådet til at løbe stærkt. I farten forsøger formanden for Det Europæiske Råd at oppuste sin og EU's rolle i medlemslandenes økonomiske dispositioner.

Da Lissabon-traktaten trådte i kraft den 1. december indtog Herman Van Rompuy pladsen som den første præsident for Det Europæiske Råd. Han barsler nu med ambitiøse planer for sin egen rolle.

Ifølge den britiske avis *The Independent* er det med vidtrækkende forslag om økonomisk koordinering, der som noget nyt indebærer en løbende fælles behandling af medlemslandenes finanslove og statslige udgifter.

»Planer for statslige udgifter, strukturelle reformprogrammer, samt rapportering vedrørende klimaforandringer bør fremlægges samlet for Kommissionen. Det vil give et omfattende overblik«, skriver Van Rompuy ifølge *The Independent* i et notat.

»Idéen er at overvåge alle europæi-

ske økonomier«, siger en centralt placeret kilde til den britiske avis.

Står det til Van Rompuy skal kontakten mellem stats- og regeringscheferne desuden styrkes betragteligt. Fra december i år skal der ifølge den nye præsident være 'kontakt' månedligt. Van Rompuy har ikke præciseret sit forslag, men formålet er en markant styrkelse af Det Europæiske Råd (stats- og regeringscheferne / EU-topmødet) der i øjeblikket kun mødes fire gange om året.

Van Rompuys diskrete udspil kommer samtidig med at EU optræder i rollen som administrator af et medlemslands økonomi. Tirsdag den 16. februar fastlagde Rådet for finans- og økonomiministre en lang række krav til Grækenland, men holdt detaljerne tæt ind til kroppen.

De skjulte kort kan skyldes at listen af krav ikke bare er lang, men også pebret og hård kost for europæiske lønmodtagere. Ifølge *Financial Times* den 31. januar har Kommissionen nemlig fremsat forslag om at kræve lønnedgang i den offentlige sektor i Grækenland. I forslaget skriver Kommissionen at den græske regering bør »sænke den gennemsnitlige løn, både på statsligt niveau, i lokaladministrationerne, statslige organer, samt andre offentlige institutioner«.

Denne indblanding i lønniveauet i medlemslande er ikke noget der tages godt imod i den danske fagbevægelse. Formand for fagforbundet FOA Dennis Kristensen rasler i hvert fald hørligt med den EU-politiske sabel:

»I FOA har vi traditionelt holdt os fra anbefalinger ved folkeafstemninger om EU. Men det er klart, at når vi kommer derud, hvor EU sætter lønninger ned, så må vi overveje, om vi skal komme med en anbefaling til vore medlemmer. For så er det danske aftalesystem sat på spil«, udtaler han til *Politiken* den 2. februar.

(KH)

Planer for statslige udgifter skal forelægges EU, skriver den nye præsident belgieren Herman Van Rompuy

Ole Christensen,
medlem af
EU-Parlamentet (S)

Autister i arbejde

Den forhenværende britiske premierminister Margaret Thatcher har en gang sagt om Europa-Parlamentet at det er et 'Mickey Mouse' parlament. Med det mente Thatcher, at Europa-Parlamentet ikke som andre parlamenter har indflydelse på lovgivningen. Det er lang tid siden at Thatcher var premierminister, og det er lang tid siden at vi i Europa-Parlamentet ikke har haft indflydelse på lovgivningen. Tværtimod har vi de seneste knapt 20 år fået mere og mere indflydelse og ansvar – senest med Lissabon-traktaten der trådte i kraft 1. december 2009.

Så godt som al EU-lovgivning skal i dag igennem Europa-Parlamentet. Nogle gange kun til godkendelse, men endnu oftere som led i den fælles beslutningsprocedure, hvor vi kan ændre på lovgivningen inden den kan træde i kraft. Det betyder i praksis at vi i Europa-Parlamentet har næsten lige så meget magt og indflydelse som Ministerrådet.

Et af de områder hvor vi deler magten med Ministerrådet, er EU's budget. Hvert år skal vi vedtage ændringer og tage stilling til om vi vil godkende det endelige budget for EU. Budgettet er for os parlamentarikere også en mulighed for at få sat EU midler af til projekter som vi finder værd at støtte. Eksempelvis lykkedes det mig sidste år at få oprettet et pilot-projekt til støtte for autister i arbejde. Jeg har i Danmark set hvordan virksomheden *Specialisterne* har haft held til at kombinere autisters særlige evner med god forretningsans.

Derfor synes jeg at det ville være oplagt at vi på EU-niveau gør alt hvad vi kan, for at hjælpe autister i arbejde. Derfor foreslog jeg at der blev oprettet en ny linje i budgettet. Det viste sig at være en idé som der var bred opbakning til i Europa-Parlamentet. I december sidste år kunne vi derfor vedtage EU's budget for 2010, hvori 1 million euro er øremærket til projekter der stiler mod at få autister i arbejde. Jeg er spændt på at se resultaterne når projekterne går i gang. Forhåbentligt bliver pilotprojektet startskuddet til at autister i hele EU får nemmere ved at finde arbejde der er tilpasset deres særlige evner.

Mickey Mouse parlamentet eksisterer ikke mere. Det gør til gengæld et handlekraftigt Europa-Parlament hvor parlamentarikere kæmper mod og med hinanden for et bedre Europa. ♦

På democraticafé i gymnasiet

Formen var super, mente de unge gymnasieelever.
Heldigvis blomstrede deres debat, for paneldeltagerne gjorde ikke.

ANMELDELSE. Oplysningsforbundet DEO – Demokrati i Europa – tilbyder gymnasier at arrangere en såkaldt demokrati-café hvor menuen som blandt andet kan bestå af oplæg om EU, en paneldebat og efterfølgende rollespil.

NOTAT tog på café med 100 gymnasieelever fra Københavns åbne Gymnasium og Skt. Annæ Gymnasium. Alle med samfundsfag som interesseområde og en del viden i forvejen. Dagens tema var EU og klimaet.

Oplysningsforbundet holdt et kort oplæg om EU. Bagefter var der paneldebat. Det kom der ikke meget sprængstof ud af. EU-politiker Britta Thomsen (S) var fortrøstningsfuld over samarbejdet med parlamentets borgerlige flertal. Søren Dyck-Madsen fra Økologisk Råd ville være konstruktiv frem for kritiker. Og Lars Hansen fra brancheforeningen Dansk Energi lød som Økologisk Råd. Eleverne skulle høre godt efter meningsforskelle – og det gjorde de.

Efter frokost var det tid til rollespil som gruppearbejde, og her blomstrede debatten. Bord nr. 6, som spillede klimakommissær Connie Hedegaard, overvejede fordele og ulemper ved biobrændsler. Ved et andet bord,

som repræsenterede oliebranchen og den tyske bilindustri, var de klare tilhængere. El-bilerne vil alligevel tage for lang tid at udvikle. Ind med sol, vand og vind, lød det fra talspersonerne for bl.a. de grønne organisationer, og desuden ja tak til el-biler, som også el-producenterne kunne se det gode i. Til sidst var der afstemning om de bedste forslag.

»Jeg har nok lært mere om biobrændsel end om EU, men jeg synes det var fedt via rollespillet at få kendskab til holdninger hos de forskellige spillere i systemet,« siger Lars Raun Jensen. Også samfundsfaglærer Michael Salbo erklærede sig glad for dagens demokrati-café, og i øvrigt at DEO's nye websted til undervisere var vældig brugbart. Og bagefter var der så fredagsbar, hvor diskussionerne kunne fortsætte.

Erling Böttcher

Du kan læse mere om DEO's undervisningsprojekt på www.deo.dk/undervisning. Her kan du bl.a. se 18 temapakker til undervisning på gymnasiale uddannelser.

Læs også mere om democraticaféer og om netværk for samfundsfaglærere.

Elever fra to gymnasier gennemførte debatcafé om EU og klimaet, forestået af Oplysningsforbundet DEO.

DEO-debatmøde i København

Kunsten at integrere en dansker

Tirsdag den 9. marts 2010 kl. 17-18.30

Skuespiller **Fadime Turan** står for et anderledes debatmøde med humor og skæve vinkler. "Forenet i mangfoldighed" er EU's motto. Men er det muligt at forenes på tværs af de kulturelle forskelle i EU? Kan danskerne integreres i EU?

DEO-debatmøde i Århus

EU, overvågning og politisamarbejde

Torsdag den 4. marts 2010 kl. 17-18.30

Hvor meget skal EU og staten overvåge os? Hvad indebærer EU's retspolitik? **Hans Jørgen Bonnichsen** vil med afsæt i egne erfaringer fra 41 års virke i politi- og efterretningstjeneste fortælle om udviklingen i overvågningen og politisamarbejdet i EU.

Se program og tilmeld dig på www.deo.dk

DEO

Oplysningsforbund der arbejder for Demokrati i Europa
info@deo.dk – tlf. 70 26 36 66 – www.deo.dk

Høring om Lissabon-traktaten i lyset af retssagen om den

**DU FIK EN NY EU-GRUNDLOV
UDEN EN FOLKEAFSTEMNING**

Oplæg og debat ved **Søren von Dosenrode, Ole Krarup, Jens-Peter Bonde, Steen Gade** (Nyt Europa), **Ditte Staun** (Folkebevægelsen mod EU), **Erik Boel** (Europabevægelsen) og **Per Clausen** (Enhedslisten)

Fællessalen på Christiansborg
Torsdag d. 4. marts kl. 12-17
Gratis entré. Tilmelding senest 2/3 kl. 12
Enten på www.lissabonsagen.dk
eller tlf. 51 30 48 28

Arrangør: Sagsøgergruppen i retssagen om Lissabon-traktaten i samarbejde med Ny Agenda, Udfordring Europa og Fagbevægelsen mod EU
Støttet af Nævnet for Fremme af Debat og Oplysning om Europa.